

II. B Fotodokumentácia – archívna /historická a súčasná

Zakreslenie smeru pohľadov fotografií, ako aj ich označenie je súčasťou výkresovej dokumentácie:

- Diaľkové pohľady – výkres č. 1
- Pohľady v interiéri územia (súčasný aj historický) – výkres č.2

II. B Historická a súčasná fotodokumentácia

Fotodokumentácia súčasného stavu je vytvorená v období od 25.2.-10.3.2020

Autori fotografií súčasného stavu: Magdaléna Janovská a Ivan Janovský

II. B.1 Diaľkové /panoramatické/ pohľady z výšky (viď. vyznačenie výkres č. 1 a č. 2)

- A1** Pohľad diaľkový z východnej strany s pôvodnou zástavbou Kováčskej a Hlavne ulice, charakter pôvodnej zástavby s vyznačením pôvodného Kasárenského námestia, stav po r. 1920 pred prestavbou dnešných obytných objektov na Kováčskej ul. č. 69, 71.
(Zdroj: Archív PÚ SR, Zbierka negatívov 22996)

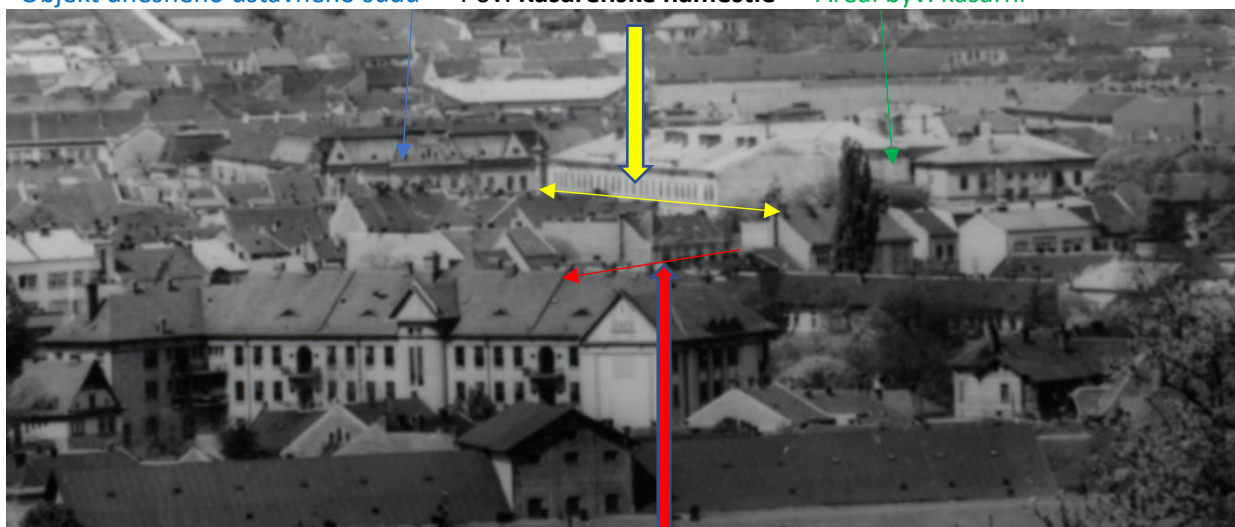


Celok a detail

Objekt dnešného ústavného súdu

Pôv. Kasárenské námestie

Areál býv. kasární



Kováčska ulica

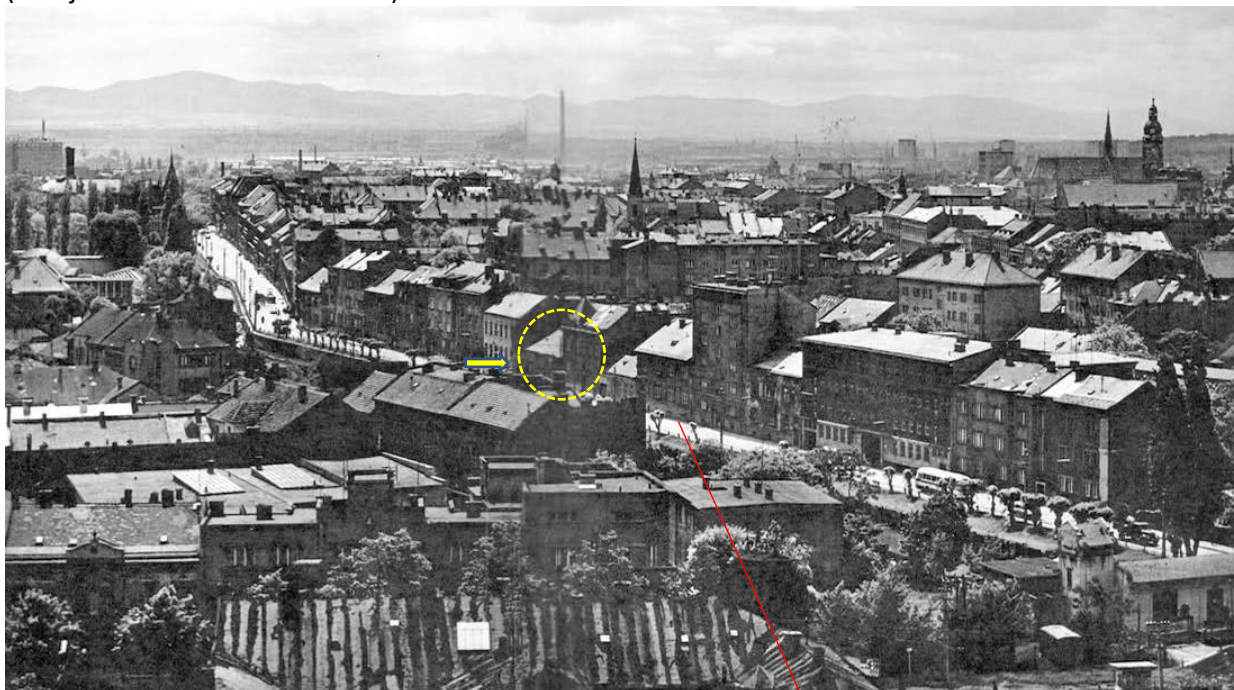


Asanované objekty

A2

Pohľad na skúmané územie zo severovýchodnej strany, od Mlynského náhonu, cez Štefánikovu ul., 60te roky 20. stor., pred postavením administratívnych budov ŽSR a CIÚ
(Zdroj: www.Košice – Obnova.sk)

Celok



Vyznačenie vstupu zo Štefánikovej ul. na Kasárenské nám., asanované objekty v mieste súč. budovy ŽSR.



Komunikácia v mieste bývalého mlynského náhonu

2.1

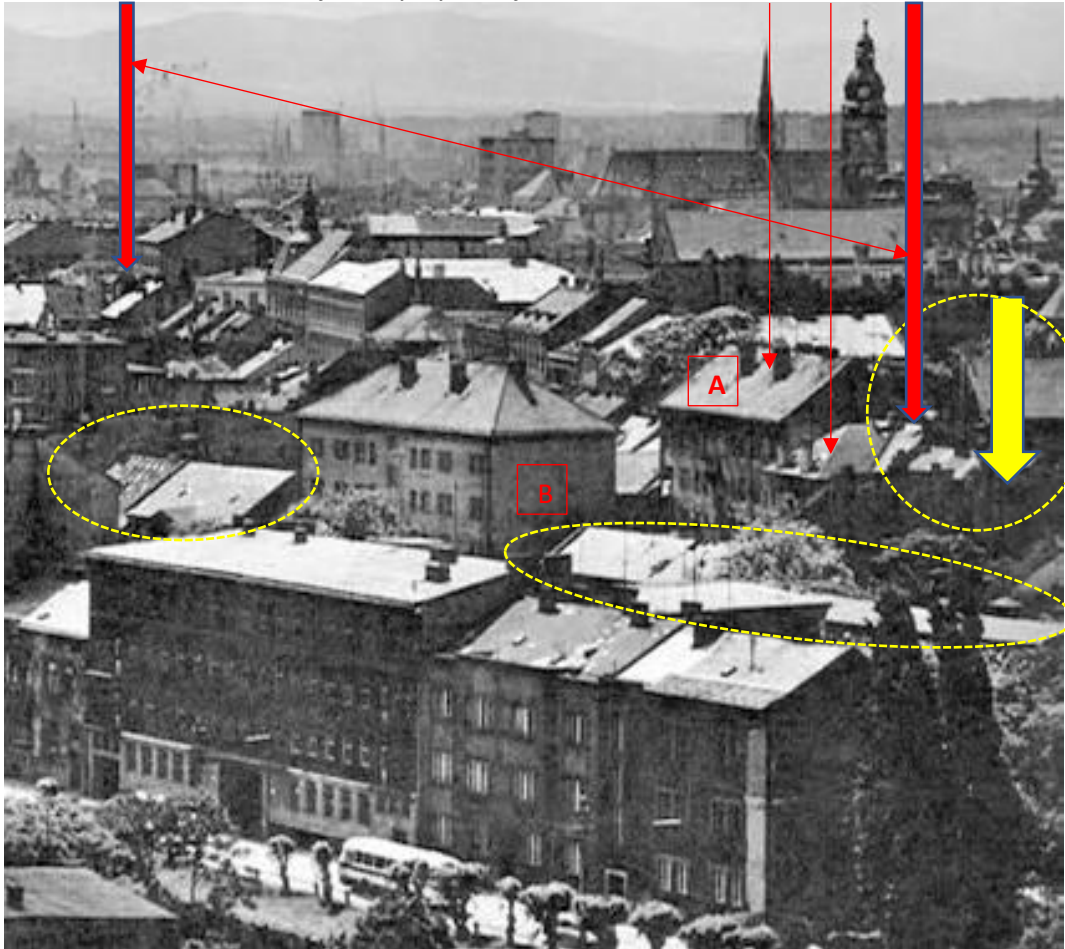


Rohová novostavba objektu ŽSR v mieste vyzn. asanácie
Súčasný vstup na Kasárenské námestie zo Štefánikovej ulice (v mieste preluky radovej zástavby z 1. /3 20. stor.), vytvorený po polovici 20. stor. Objekt na ľavej strane ulice má štítovú stenu orientovanú do námestia po asanácii susedného objektu obnaženú, bez architektonického stvárnenia.

2.2		Opačný pohľad z Kasárenského nám. smerom k vyústeniu na Štefánikovu ulicu – za cestou (pôv. Mlynský náhon) pokračuje ulica Štítová stena orientovaná do námestia, po vytvorení preluky obnažená, bez architektonického stvárnenia s množstvom graffiti Pôvodne zelený pás je zabetónovaný a došlo k rozšíreniu chodníka
-----	--	--

Balkóny zasahujú do plochy ulice, čím ju opticky zužujú

Detail z foto A2

	Kováčska ulica dvojica obytných objektov A,B č. domu 69 71 	Asanované objekty na Kováčskej ulici Dnešné Kasárenské námestie Asanované objekty na mieste dnešných administratívnych budov
--	---	--

A3

Letecký pohľad zo severnej strany počas výstavby OD PRIOR (2. polovica 60tych rokov 20. stor.)
(Zdroj: https://www.wikiwand.com/sk/Dejiny_Ko%C5%A1%C3%ADc)



Kasárenské námestie

Kováčska ulica

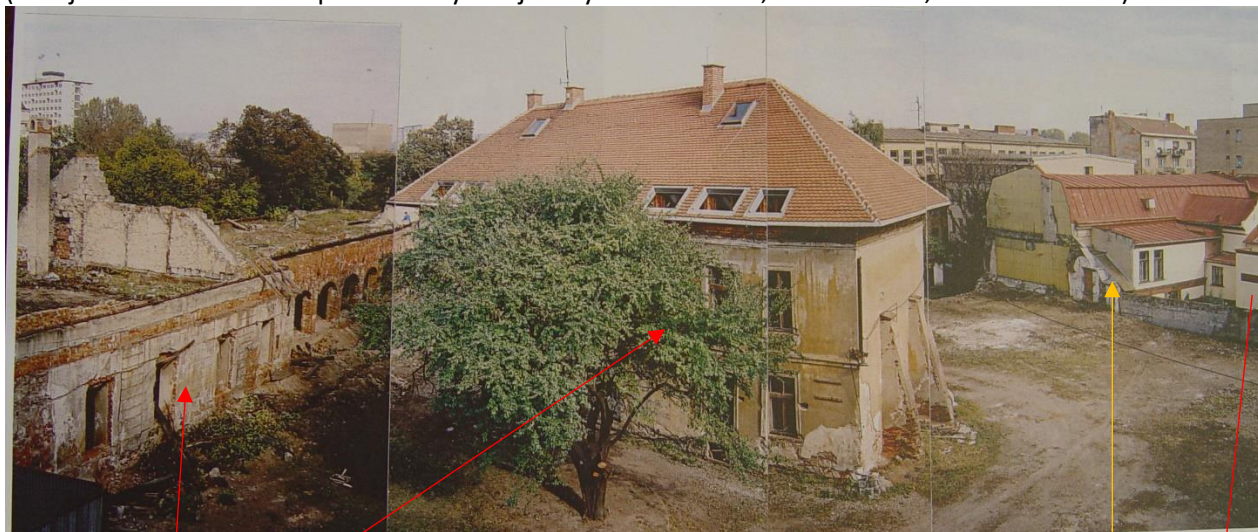
Areál kasární

OD PRIOR rozostavaná stavba



A4	Pohľad juhozápadný z veže Dómu, 50te roky 20. stor., pred postavením OD PRIOR (Zdroj: Archív PÚ SR, Zb. negatívov, č. 194218)		Objekt bývalých kasárni zeleň na Kasárenskom námestí  Objekty na Kasárenskom námestí a Kováčskej ulici sa v panoráme z veže Dómu sv. Alžbety ani z Urbanovej veže neuplatňujú. Objekt Kasárni sa uplatňuje v svojej hmote pred postavením OD PRIOR, asanované objekty na jeho mieste ho svojou výškou neclonili ako je tomu dnes.
A5	Letecký pohľad z južnej strany na Hlavnú ulicu – na severnej strane so vstupom na Kasárenské námestie pred postavením OD PRIOR v 60tych rokoch 20. stor., po asanácii objektov na južnej strane Kasárenského námestia (Zdroj: Archív PÚ SR, Zb. veľkých diapozitívov č. 7191)		Vstup na Kasárenské námestie z Hlavnej ulice Objekt kasárni 

- A6** Pohľad na historickú zástavbu Máriinho dvora pred výstavbou bytových domov v rámci Projektu „Mlynská bašta“ a obnovou objektov opevnenia, stav z r. 2007
(Zdroj: UHV MPR Košice – priestor Mlynskej bašty a Laboratória, N. Urbanová, Bratislava 2007)



priestor bastiónu a Laboratória pred výstavbou bytových domov

objekt kina



6.1 Objekt bastiónu (súčasť opevnenia)



6.2 Objekt prachárne – laboratória

Súčasný pohľad na obnovované objekty v rámci výstavby obytného súboru Mlynská bašta (pôvodne Máriin dvor – Maria udvar)

6.3

Pohľad na objekt kina cez otvorené prízemie – terasu novostavby bytového domu, postaveného v bezprostrednom kontakte s pôvodným objektom kina, prístupové schody na terasu domu zasahujú do pozemku kina



A7 Pohľad na historickú zástavbu Máriinho dvora (Mária udvar) pred výstavbou bytových domov v rámci Projektu „Mlynská bašta“ zo strechy OD PRIOR, stav z r. 2007

(Zdroj: UHV MPR Košice – priestor Mlynskej bašty a Laboratória, N. Urbanová, Bratislava 2007)

Objekt

laboratórium
(pracháreň)

bastión
(mlynská bašta)

kino



Priestor pôvodne jednotný (od 19. stor., viď historické mapovanie) navzájom prepojený zeleňou, bol v 20. stor. rozdelený parcelačným múrom, ktorý sa napájal na severnú fasádu kina, postaveného na zač. 20. stor.



7.1

Súčasný stav interiéru dvora obytného komplexu novostavieb „Mlynská bašta“ v čase realizovania obnovy historickej zástavby, ktoré sa stali súčasťou vnútrobloku, vizuálne oddeleného od ostatnej časti Máriinho dvora orientovaného do Kasárenského námestia (objekt kina so zeleným predpolím)



7.2

Celkový pohľad na rozšírenú časť Kasárenského námestia zvrchu

(z objektu PRIORu smerom k objektu ŽSR), v centrálnej polohe súčasné parkovisko s cestnou komunikáciou (na mieste asanovaných objektov), ktorá prepája cez Kasárenské námestie Kováčsku ulicu so Štefánikovou ulicou.

Štítové steny východného domoradia Kováčskej ulice (obytné domy) po odbúraní domov na severnej strane, uzatvárajúcich Kováčsku ulicu s parcelačným múrom a s bránou do Máriinho dvora (viď. foto č. A18, A19)). Spolu uzatvárali na severnej strane historické Kasárenské námestie pred jeho rozšírením.

Hmotou rozsiahly objekt ŽSR (bez rešpektovania pôvodnej parcelácie) uzatvára námestie na východnej strane.

Objekt kina

Stav počas výstavby bytového domu v dotyku s kinom, ktorý rozdelil pôvodný jednotný priestor Máriinho dvora na dve časti. Ide o zásadný nevhodný urbanistický zásah veľkou hmotou, výškou a výraznou fasádou domu, ktorý narušil aj možnosť prezentácie historického opevnenia ako celku.

Stav 03/2018

Autor fotografie: Ing. Róbert Királ'

- A8** Pohľad na dnešné Kasárenské námestie (pôvodne plocha tzv. Máriinho dvora) so zeleňou a s fragmentmi asanovanej pôvodnej historickej zástavby na severozápadnej strane objektu kina, stav ? 2007. (Zdroj: <https://www.etrend.sk/gallery/article/projekt-mlynska-basta-skolaudovali-na-trh-priniesol-134-bytov.html?photo=9>)



Pohľad na historickú časť – veža Seminárneho kostola sv. Antona Paduánskeho v pozadí.

8.1



Vysoká hmota novostavby v dotyku s objektom laboratória, strata hist. siluety.

Osadenie nevhodnej novostavby v rámci komplexu „Mlynskej bašty“.
Hmota rozdelila historicky jednotný priestor Máriinho dvora, zatienila svojou hmotou pôvodné objekty opevnenia (pracháreň a bastión), ktoré sa stali súčasťou vnútrobloku medzi hmotovo vysokými novostavbami v ich bezprostrednom dotyku.
Strata historickej siluety – pohľad na historické centrum.

II. B.2 Historická a súčasná fotodokumentácia (vid'. vyznačenie výkres č.2)

Legenda:

VSM KE – Východoslovenské múzeum, Košice

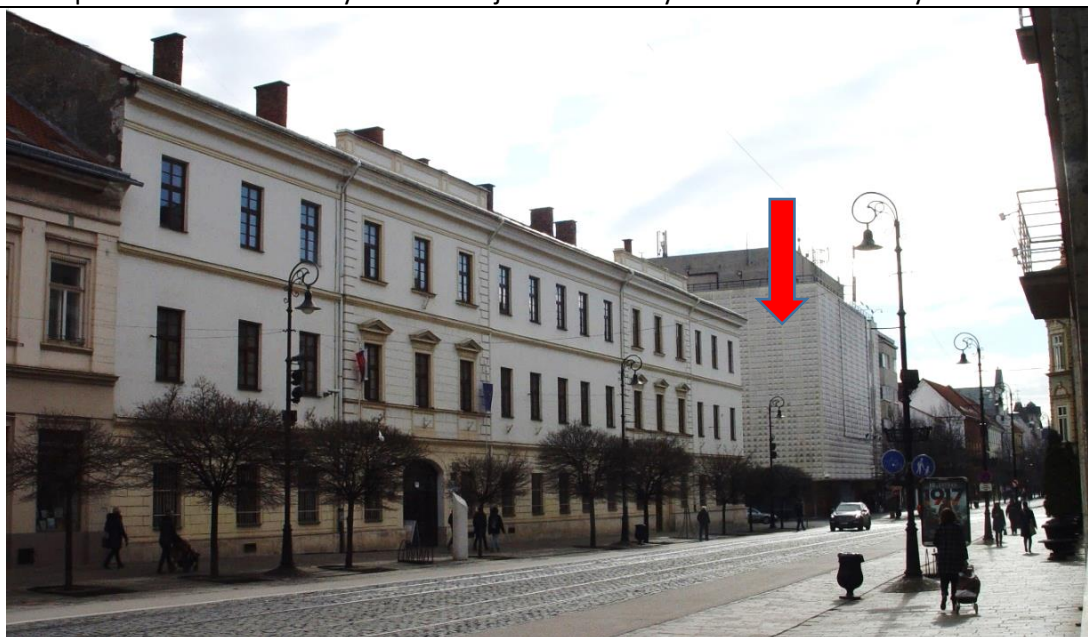
Archív KPÚ KE – Archív Krajského pamiatkového úradu, Košice

Archív PÚ SR – Archív Pamiatkového úradu SR

Por. číslo	Popis, označenie	Pôvod
A9	Pohľad zo severu na východný záver Hlavnej ulice, zachytávajúci podobu kasární a pôvodnú, neskôr asanovanú trojicu meštianskych domov (pôv. č. 115, 117, 119), medzi ktorými je prístup na Kasárenské námestie, rok 1906	Zbierka Dr. Jána Gašpara



Žltou prerušovanou čiarou vyznačená trojica meštianskych domov asanovaných v r. 1965



9 Súčasný stav

Pôv. tri parcely meštianskych domov s obchodmi v parteri boli nahradené v 60tych rokoch 20. stor. hmotovou stavbou OD Prior, ktorá prevýšila aj okolité objekty kasární a susedného domu č. 109.

Por. číslo	Popis, označenie	Pôvod
A10	Pohľad zo severu na roh Kasárenského námestia (vľavo) a Hlavnej ulice (vpravo) na zač. 20. stor., s pôvodnou zástavbou meštianskych domov, rohový objekt Hlavná č. 119	(Zdroj: foto-ulic.appspot.com)



Asanované domy: Hlavná ul. č. 119 117 115

Pohľad na vežu Seminárneho kostola sv. Antona Paduánskeho v pozadí.

10 Súčasný stav

Strata historickej siluety. Novostavba OD Prior zo 60tych rokov 20. stor. priniesla veľkú hmotu, ktorá nerešpektovala pôvodnú parceláciu, vid'. výkres č. 3. Ide o jasne priznaný novotvar výraznej hmoty s plastickým moderným dobovým stvárnením fasády, ktorý z hľadiska architektonického je



potrebné hodnotiť kladne. Zatiaľ čo do Hlavnej ulice osadenie stavby uličnú čiaru rešpektuje a otvorený presklený obchodný parter je ustúpený do vnútra parcely, na bočnej fasáde orientovanej do Kasárenského námestia je historická uličná čiaru v rovine parteru a zostávajúca hmota vyšších podlaží vystupuje do ulice nad chodník, čím došlo k značnému zúženiu námestia / ulice. Bočná fasáda nahradila pôvodné členenie fasád štyroch asanovaných domov. Do ulice je po celej dĺžke pôvodnej časti OD otvorený presklený parter. Rovnaký princíp jednej fasády predstavuje aj fasáda kasárenského objektu oproti na severnej strane námestia.

Por. číslo	Popis, označenie	Pôvod
A11	Pohľad zo severu na roh Kasárenského nám. (vľavo) a Hlavnej ulice (vpravo) na zač. 20. stor., s pôvodnou zástavbou meštianskych domov, rohový objekt Hlavná č. 119, vedľa objekt Kasárenského nám. č. 1. Medzi oboma objektami bol dvor, oddelený od ulice parcelačným múrom s bránou.	(Zdroj: foto-ulic.appspot.com)



Por. číslo	Popis, označenie	Pôvod
A12	Pohľad z juhu na východný záver Hlavnej ulice, zachytávajúci pôvodnú, neskôr asanovanú trojicu meštianskych domov a podobu kasární, medzi ktorými je prístup na Kasárenské námestie, r. 1910	Zbierka Dr. Jána Gašpara



Asanované objekty Hlavná 115, 117, 119 – meštianske obytné domy v prízemí s obchodnými prevádzkami.

Por. číslo	Popis, označenie	Pôvod
A13	Pohľad na čelné fasády trojice asanovaných domov na Hlavnej ulici, zľava č. 119, 117, 115 November 1956; foto: Fialová	Archív PÚ SR Zbierka negatívov Inv. č. neg.: 6 584/17



Por. číslo	Popis, označenie	Pôvod
A14	Pohľad na čelné fasády trojice asanovaných domov, vpravo od objektov už stojí poschodový bytový dom z 30. rokov 20. stor., 60. roky 20. stor.	Archív KPÚ KE



Por. číslo	Popis, označenie	Pôvod
A15	Pohľad na čelné fasády trojice asanovaných domov pre výstavbu OD Prior, 60. roky 20. stor.	VSM KE, Fond historickej a umeleckej fotografie Inv. č. H 59254



Por. číslo	Popis, označenie	Pôvod
A16	Pohľad z Hlavnej ulice na južnú stranu Kasárenského námestia, vymedzenú ešte skladbou pôvodnej zástavby, asanovanej v r. 1965 pre výstavbu OD Prior, rok 1927	Archív KPÚ KE

Asanované domy: Kasárenské námestie. č. 3 2 1 stánok trafiky Hlavná 119

Por. číslo	Popis, označenie	Pôvod
A17	Pohľad západný z Hlavnej ulice na severnú stranu Kasárenského námestia – objekt kasární, stánok trafiky, 20. roky 20. stor.	(Zdroj: foto-ulic.appspot.com)

Por. číslo	Popis, označenie	Pôvod
A18	Pohľad západný z Hlavnej ulice na Kasárenské námestie, 20. roky 20. st. Historická a súčasná kompozičná os ulice, ozn. O2, v závere vstup do Máriinho dvora a asanovaný objekt prízemného domu Kováčska č. 91. Ulica nemala žiadnu stromovú aleju, ani inú zeleň.	(Zdroj: foto-ulic.appspot.com)



18 Súčasný stav

Opticky výrazne zúžený priestor Kasárenského námestia predstúpenou hmotou OD Prior, ulica predĺžená východným smerom, ukončená v pozadí objektom ŽSR.

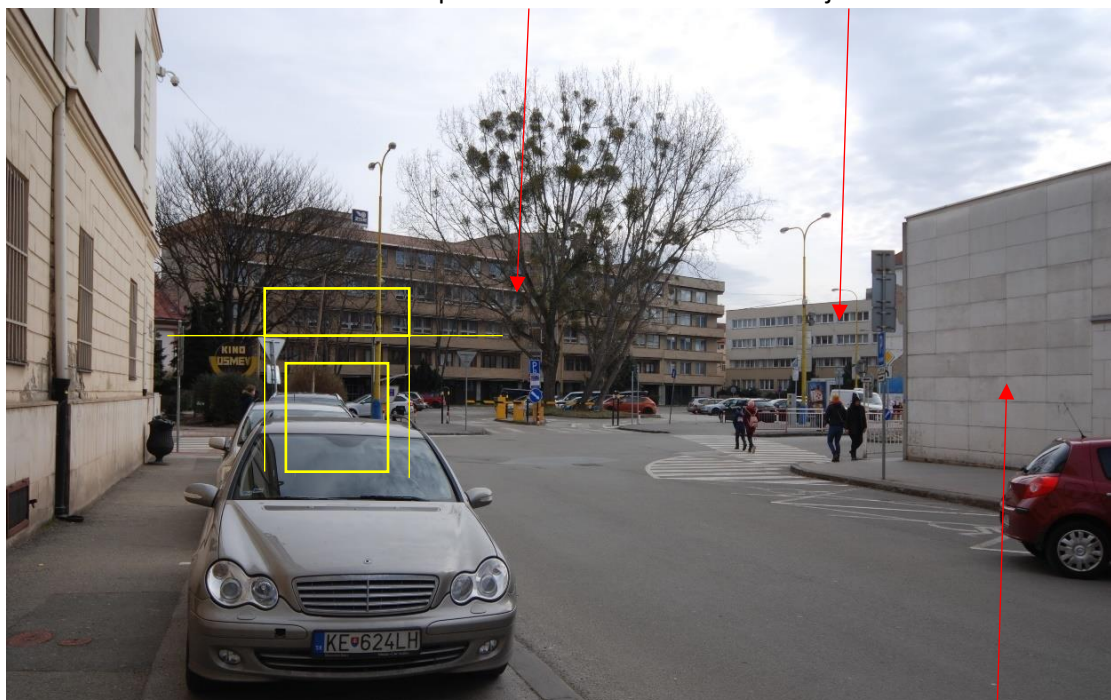
Významný pohľad v interiéri, ozn. VPI 3, centrálna kompozičná os č. 2.

Por. číslo	Popis, označenie	Pôvod
A19	Pohľad západný z Hlavnej ulice na Kasárenské námestie, v pozadí dnes už zaniknutá vstupná brána do areálu Máriinho dvora, dnes Kina Úsmev, 60. roky 20. stor. V polovici 20. stor. pribudli stromy, ktoré výrazne pozmenili celý charakter námestia dovtedy bez zelene.	(Zdroj: foto-ulic.appspot.com)



v pozadí budova ŽSR

objekt CIU



19 Súčasný stav

Prístavba OD Prior

Žltým vyznačená poloha pôvodného vstupu do Máriinho dvora.

Por. číslo	Popis, označenie	Pôvod
A20	Pohľad z niekdajšieho východného záveru Kasárenského námestia na pozemok pred výstavbou OD Prior, v pozadí pozostatky asanovaných domov na Hl. ulici č. 119, 117 a 115, r. 1965	VSM KE, Fond historickej a umeleckej fotografie Inv. č. H 59259



Por. číslo	Popis, označenie	Pôvod
A21	Pohľad z niekdajšieho východného záveru Kasárenského námestia na pozemok pred výstavbou OD Prior, asanácia pôvodných objektov, r. 1965	VSM KE, Fond historickej a umeleckej fotografie Inv. č. H 59262



Por. číslo	Popis, označenie	Pôvod
A22	Pohľad západný z pozemku pred výstavbou OD Prior na Kováčsku ulicu, kde tiež prebehla rozmerná asanácia objektov na oboch stranách ulice v súvislosti s rozšírením pôvodného Kasárenského námestia a jeho prepojením so Štefánikovou ulicou, r. 1965	VSM KE, Fond historickej a umeleckej fotografie Inv. č. H 59268



Por. číslo	Popis, označenie	Pôvod
A23	Výkopové práce pre založenie stavby OD Prior, v pozadí Kováčska ulica a dom č. 85 pred asanáciou.	VSM KE, Fond historickej a umeleckej fotografie Inv. č. H 59266



Žltou prerušovanou čiarou vyznačená asanovaná zástavba na Kováčskej ulici, dom č. 85.

Por. číslo	Popis, označenie	Pôvod
A24	Výkopové práce pre založenie stavby OD Prior, vľavo Kasárenské námestie a budova kasární. Na severnej strane výkopu pozostatky suterénov asanovaných objektov na Kasárenskom nám.	VSM KE, Fond historickej a umeleckej fotografie Inv. č. H 59271



Por. číslo	Popis, označenie	Pôvod
A25	Pohľad z niekdajšej Kováčskej ulice (dnes Kasárenské nám.) na pozemok, na ktorom prebiehajú výkopové práce pre založenie stavby OD Prior, vpravo Kasárenské námestie. Pohľad smerom na Hlavnú ulicu.	VSM KE, Fond historickej a umeleckej fotografie Inv. č. H 59276



Por. číslo	Popis, označenie	Pôvod
A26.1	Pohľad z Hlavnej ulice na Kasárenské nám., na pozemku vpravo prebiehajúce prípravy pre výstavbu OD Prior (žeriavová dráha), v pozadí ešte existujúca vstupná brána do areálu Kina Úsmev a prístup na Kováčsku ulicu, r. 1967.	VSM KE, Fond historickej a umeleckej fotografie Inv. č. H 59270
		

Por. číslo	Popis, označenie	Pôvod
A26.2	Pohľad z Hlavnej ulice na Kasárenské námestie, vpravo už prebiehajúca výstavba skeletu OD Prior, vstupná brána do areálu Kina Úsmev je už asanovaná, r. 1967	VSM KE, Fond historickej a umeleckej fotografie Inv. č. H 59302
		

Por. číslo	Popis, označenie	Pôvod
A27	Pokračovanie výstavby OD Prior, ktorý tvorí roh Kasárenského námestia (vľavo) a Hlavnej ulice (vpravo), r. 1967	(Zdroj: foto-ulic.appspot.com)



Por. číslo	Popis, označenie	Pôvod
A28.1	Pohľad z Hlavnej ul. na pokračovanie výstavby OD Prior, r. 1967	Archív KPÚ KE



Por. číslo	Popis, označenie	Pôvod
A28.2	Pohľad z Hlavnej ulice na čelnú fasádu novopostaveného OD Prior, r. 1968	(Zdroj: foto- ulic.appspot.com)



Por. číslo	Popis, označenie	Pôvod
A28.3	Pohľad z Hlavnej ulice na čelnú fasádu OD Prior s dekoratívnou bosážou z betónových tvárnic r. 1973, foto: Ladislav Rozman	(Zdroj: foto- ulic.appspot.com)



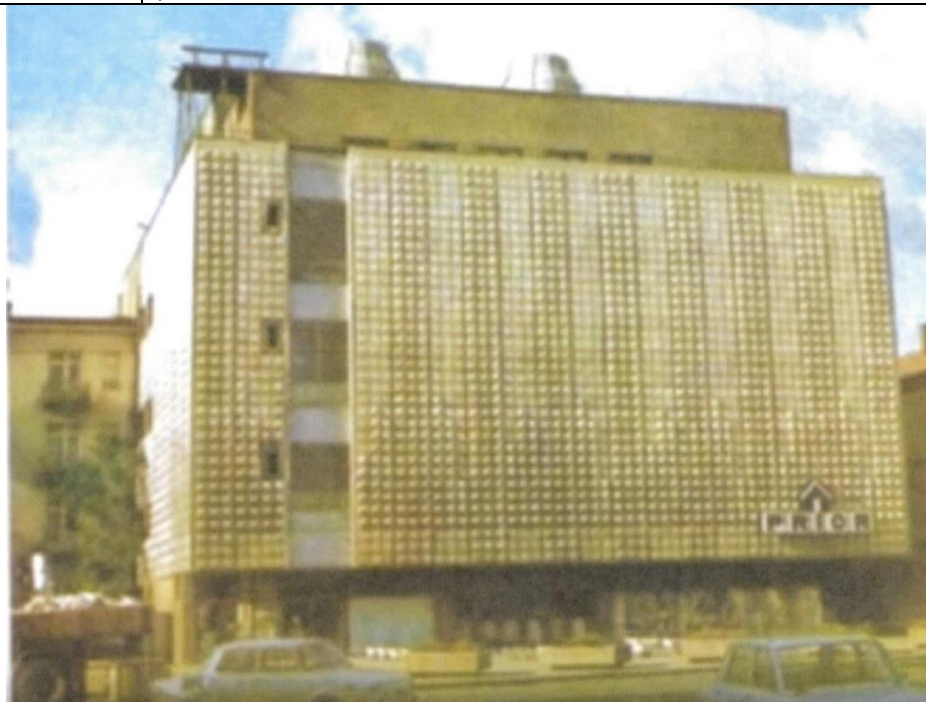
Por. číslo	Popis, označenie	Pôvod
A29.1	Celkový pohľad na budovu OD Prior, tvoriacu hmotovú dominantu na rohu Kasárenského nám. a Hlavnej ul., r. 1973. V pozadí ešte pred výstavbou objektu ŽSR. Vianočná výzdoba.	Archív KPÚ KE



Por. číslo	Popis, označenie	Pôvod
A29.2	Celkový pohľad na budovu OD Prior zo severozápadu, detail preskleného parteru, r. 1985, foto: Jaro Baláž	Archív KPÚ KE



Por. číslo	Popis, označenie	Pôvod
A30	Pohľad na východnú, plnohodnotnú mestotvornú fasádu OD Prior, orientovanú do niekdajšej Kováčskej ulice (dnes Kasárenské námestie), celistvý pohľad na fasádu je dnes znemožnený prístavbou z 90. rokov 20. stor.	Archív KPÚ KE



30 Súčasný stav

Strata rozptyľnej plochy pôvodne otvoreného parteru do Kasárenského nám. po dostavbe architektonicky nevhodnej účelovej prístavby bez zodpovedajúho stvárnenia fasád, bez rešpektu k významu územia, nedodrzaná uličná čiara. Zúžený priestor pre chodník si vynútil osadenie nevhodného zábradlia.

Por. číslo	Popis, označenie	Pôvod
A31.1	Pohľad z východu na Kasárenské námestie, uzavreté OD Prior na južnej strane a budovou kasární na severnej strane, 80. roky 20. stor. Pred dostavbou OD bol pred objektom rozptýlný priestor a fasáda rovnocenná parterom čelnej fasáde, rovnako aj viaceré vstupy pre kupujúcich.	(Zdroj: foto-ulic.appspot.com)

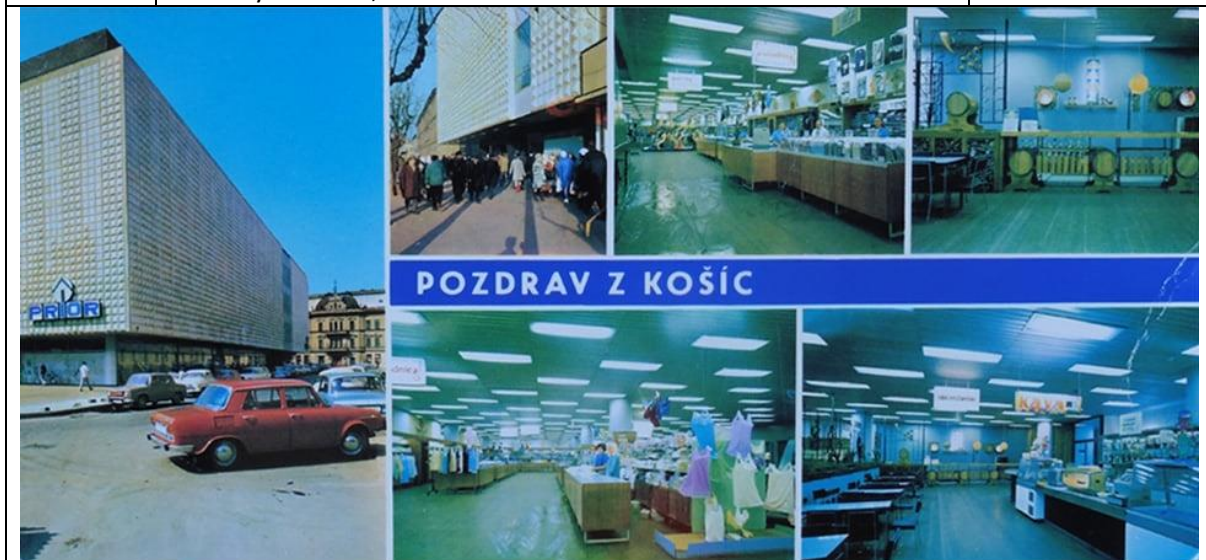


31 Súčasný stav

Po predĺžení OD Prior nevhodnou prístavbou na východnej strane.

Významný pohľad v interiéri, ozn. VPI 4 – pohľad cez Kasárenské nám. smerom na Hlavnú ulicu.

Por. číslo	Popis, označenie	Pôvod
A31.2	Dobová pohľadnica zložená zo záberov exteriéru a interiéru OD Prior (na snímke vľavo zachytená bočná – severná fasáda, orientovaná do niekdajšieho Kasárenského námestia), 70. roky 20. stor., foto: L. Rozman	Archív KPÚ KE



32 Súčasný stav

Napojenie východnej prístavby k OD Prior, ktoré zrušilo predsadenie vyšších podlaží aj na východnej strane, výrazne znížilo architektonický zámer autorky a bočné vyloženie pôsobí pre chodca nepríjemne tmavo (porovnaj predchádzajúci stav pred prístavbou).

Rozšírené Kasárenské námestie

po asanácii objektov východného domoradia na Kováčskej ul. a dostavbe monoblokov administratívnych budov (CIÚ a ŽSR), ako aj vytvorení parkoviska v centre námestia.

33



Pohľad od kina južným smerom cez parkovisko.

34



Pohľad na Jz roh námestia cez parkovisko z parku pred kinom, oproti s dvojicou štítových stien po asanácii domov, ako aj narušenej uličnej čiare na južnej strane námestia prístavbou OD Prior a asanovanou zástavbou západného domoradia Kováčskej ulice. Otvorenie pôvodne uzatvorených vnútorných dvorov domov do námestia následkom veľkopoštoj asanácie.

35



Nevhodné komunikačné križovanie nových ciest z 2. pol. 20 stor. so stredovým ostrovčekom ako rušivým prvkom v rámci historického jadra za OD Prior.

36



Centrum rozšíreného námestia vytvára parkovisko, vymedzené stĺpkami/bariérami a oddelené zábradlím, usmerňujúcim pohyb chodcov, naviac v normovom červeno-bielom farebnom vyhotovení, čo nezodpovedá nárokom zásad PR a pôsobí rušivo.

Stromy na parkovisku z doby po polovici 20. stor. sú napadnuté imelom a v nie dobrej zdravotnej kondícii, s ťažiskom odchýleným od osi.

37



Detail komunikácie za OD Prior s nevhodne riešeným cestným ostrovčekom, ktorý pôsobí rušivo, cesta vymedzená dvojicou nevhodných zábradlí, bez repšpektovania pamiatkových hodnôt územia.

38



Nová cestná asfaltová komunikácia prepájajúca Štefánikovu ulicu s Kováčskou ul. Chodník po celej dĺžke rozdelený osadenými stĺpikmi pre zamedzenie prejazdu áut a parkovania, čím dochádza k nadradeniu dopravy nad chodca.

39



Vľavo odhalená severná fasáda domu č. 71 na Kováčskej ul. s reklamou na štitovom múre odbúraného domu, so sekundárnym prízemným prístavkom. Pohľad na zásobovaciu rampu s dvorom – zázemie OD Prior, čím je obnažený pohľad na dvorové fasády domov z Hlavnej ulice.

40



Pohľad na pôvodne dvorovú fasádu objektu č. 71 na Kováčskej ulici, objekt je dlhodobo neobývaný, má sekundárne realizovanú prístavbu, viď. vyznačenie šípkou, stavebno-technický stav objektu je narušený. V priestore pred objektom je nevhodne osadená rozvodná ELI skriňa. Neupravená plocha zelene na južnej strane komunikácie. Havarijný stav fasád objektov, parcelačného múra, veľkoplošne opadané omietky, nevhodne využívané štitové steny na reklamy a graffiti.

41



Pohľad z miesta vyústenia vstupu od Štefánikovej ul. na centrálnu plochu s cestou smerovanou ku kolmej ceste Kováčskej ulice.

42



Dtto, porušený pôvodný princíp prejazdovej komunikácie osadením stĺpikov na vstupe na parkovisko, čím došlo k neprijateľnému komplikovanému dopravnému riešeniu na západnej strane plochy pred Priorom.

Celé námestie nemá doriešený systém uskladnenia odpadu, kontajnery sú voľne rozložené po verejných priestranstvách a prispievajú k zanedbanému a znečistenému prostrediu lokality.

43



Pohľad na predpolie pred objektom ŽSR. Zelená plocha medzi objektom a parkoviskom je vysadená ihličnatými solitérmi, ktoré sú nevhodné pre mestské prostredie. Vysoké stromy vrátane listnatých na severnej strane sa stávajú v dotyku s objektom neprijateľné a budú tieniť oknám. Stromy v centrálnej polohe, vysadené v ostrovčekoch, sú bez údržby a napadnuté imelom, vychýlené od osi a môžu predstavovať bezpečnostnú hrozbu. Vyžadujú arboristické ošetrovanie a posúdenie zdravotného stavu.

44



Detailnejší pohľad na prerastený strom s viacnásobným kmeňom na koreni v západnej časti parkoviska. Skorodované stĺpiky sú už na hranici životnosti, odhnívajú v mieste osadenia.

45



Pohľad na vstup na parkovisko so závorami a parkovacími automatmi. Strom v zelenom ostrovčeku svojím koreňovým systémom dvíha zeminu a asfalt. V pozadí parková zeleň na ploche pôvodného Máriinho dvora s kinom a nová bariéra v podobe výškovo a hmotovo nadrozmerného bytového domu, ktorá nevhodne rozdeľuje pôvodne jednotný areál z 19. stor.

46



Pohľad na ohraničenie parkoviska chodníkom, vymedzeným zábradlím a stĺpikmi, v strede so stožiarom s dvojitým výložníkom VO a informačným preskleným panelom. Na ľavej strane hmota prístavby OD Prior vymedzila úzky chodník pre peších, oddelený od cesty zábradlím pri rozšírení cesty na 3 pruhy, v strede s ostrovčekom.

Máriin dvor (Maria Udvar) a kino

47



Pohľad na severnú časť námestia, tvorenú kinom so svojím parkovým predpolím, pozostatok z pôvodného areálu so záhradnou/parkovou úpravou, zv. Maria Udvar (Máriin Dvor) z 19. stor., vid'. 1. kat. mapovanie v kap. III. A.2. Areál bol následne rozdelený na časť severnú – továreň (s objektmi prebudovanými na základoch staršej fortifikácie) a priestor kultúrno-spoločenského objektu, neskôr prebudovaného na kino. V súčasnosti námestie na severnej strane uzatvára hmotovo a výškou rušivá novostavba bytového domu postavená v rámci projektu „Mlynská bašta“.

48



Centrálny pohľad na objekt kina s parkovým predpolím. Prístupový chodník je lemovaný nevhodnou hustou kríkovou zeleňou. Dosadba je realizovaná ihličnatými stromami, ktoré nie sú vhodnou výsadbou v mestskom prostredí. Listnaté solitérne stromy

	môžu tvoriť kvalitný základ pre regeneráciu zelenej plochy po arboristickom ošetrovaní. Celkovo je táto plocha v zanedbanom stave pre dlhodobú absenciu údržby, ale aj vplyvom niekoľko rokov prebiehajúcej výstavby susedného bytového domu.
--	---

Por. číslo	Popis, označenie	Pôvod
A49	Pohľad zo západu na predpolie Kina Úsmev, v pravej časti prázdny priestor po asanovaných objektoch na Kováčskej ulici, dnes súčasť Kasárenského námestia, stav z r. 1965.	VSM KE, Fond historickej a umeleckej fotografie Inv. č. H 59267



49



Prístupový chodník ku kinu so starším informačným značením v podobe PDA, č. 3, prekryté nevhodnými kríčkmi.

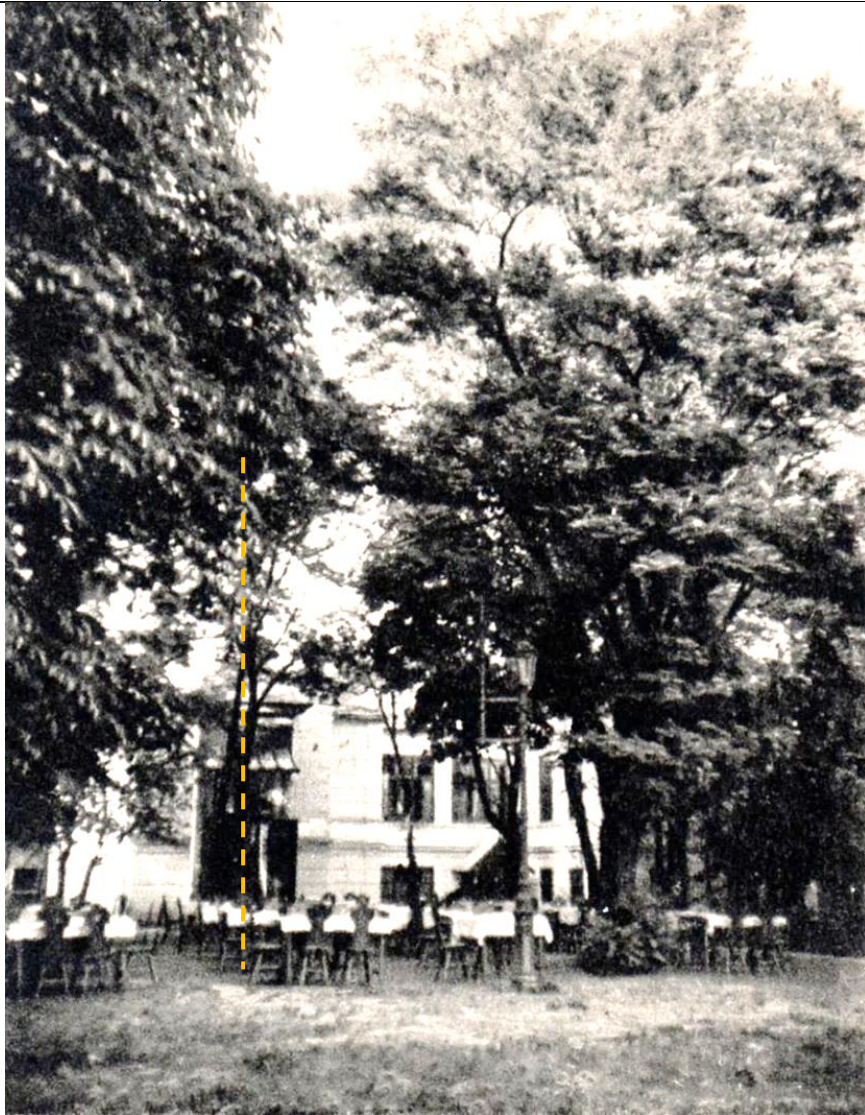
50



Pohľad na hmotovo nezvládnutú novostavbu bytového domu na severnej strane námestia, ktorá vytvára úzku škáru medzi východnou štítovou stenou kasární a objektom novostavby, ktorej parter stojí na stĺpoch, ale hmota vyšších podlaží zasahuje do telesa cesty. To vytvára zároveň aj záver predĺženia historickej kompozičnej osi č. 3 – Kováčskej ulice. Do centra dôležitých hodnotných pohľadov v interiéri (VPI č. 5, 6) sa tak dostal aj rušivý ostrovček v ceste s dopravným značením.

	Následkom toho došlo k strate vizuálneho spojenia s historickou zástavbou opevnenia na severnej strane.
--	---

Por. číslo	Popis, označenie	Pôvod
A51	Kasárenské námestie č. 4 – Československý dom, dnešný objekt kina po prestavbe, stav z r. 1925	(Zdroj: <i>foto-ulic.appspot.com</i>)



Vyznačená **kompozičná os č. 4** na pôvodný hlavný vstup so schodiskom s markízou.

51



Súčasný asfaltový prístupový chodník je v polohe mimo pôvodnej kompozičnej osi č. 4, viď. foto A51. Kríková zeleň, ktorá ho lemuje, je neudržiavaná, rovnako neusporiadané sú aj mobilné kvetinové nádoby z umelého kameňa. Nepôvodné ihličnaté druhy stromov prehushujú inak hodnotné listnaté stromy, ktoré sú nosnou kostrou zelenej plochy v predpolí kina.

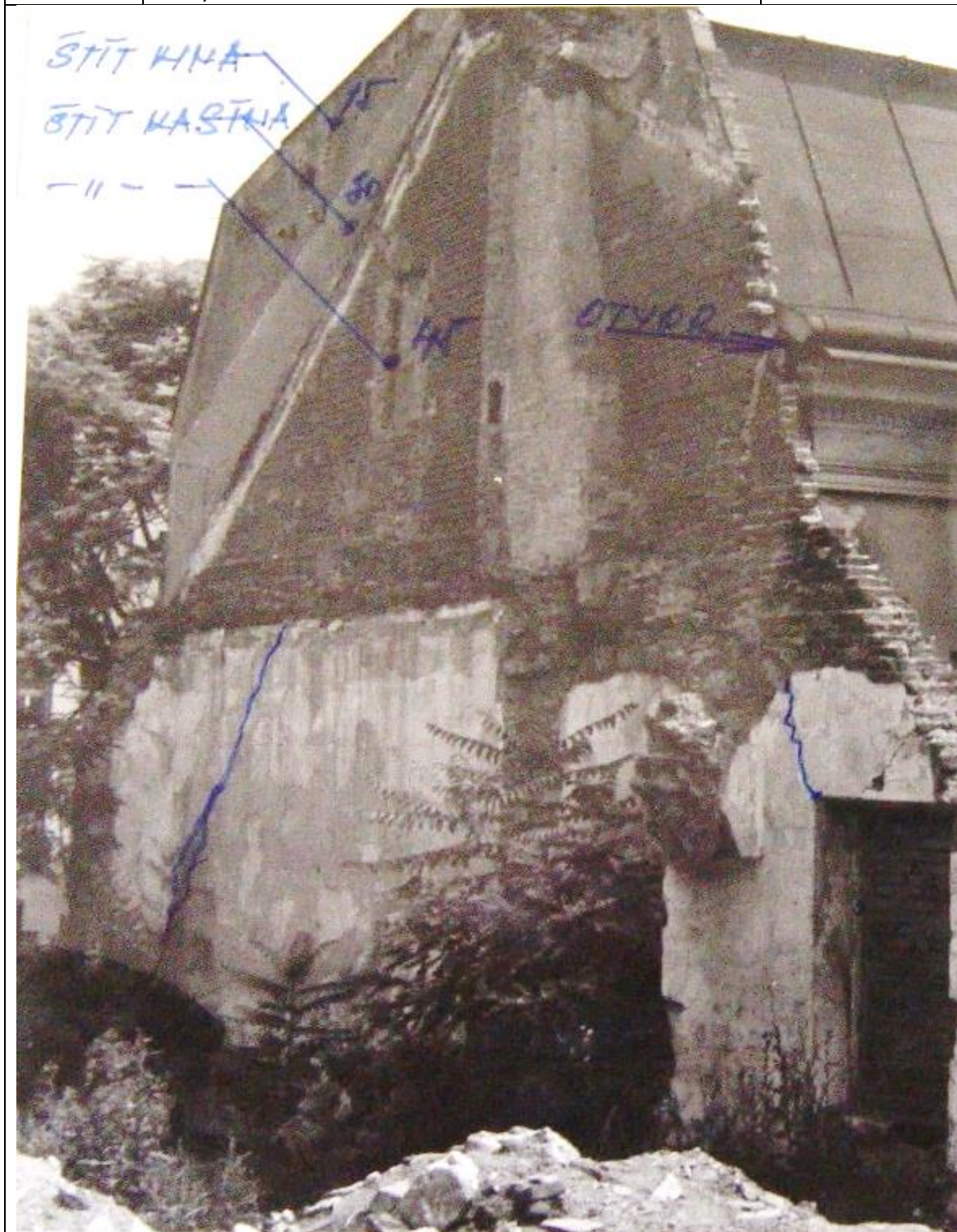
52



Sekundárna prístavba vestibulu z r. 1936 k secesnej stavbe kina dostala „experimentálnu“ fasádu, ktorá ale pôsobí kontrastne bez rešpektu k pôvodným hodnotám hmoty a plastickému stvárneniu pôvodnej fasády a navyše je poznačená nekvalitnou realizáciou

	s následným poškodením. Došlo taktiež aj k zníženiu plochy pôvodného presklenia, čím sa stratilo vizuálne prepojenie exteriéru s interiérom a interiér je výrazne tmavý.
53	 Mobilná kontajnerová predajňa s občerstvením (ozn. č. 2) pôsobí na svojom mieste nevhodne a je potrebné ju odstrániť.
54	 Nevhodné osadenie novostavby bez rešpektu k existujúcej stavbe kina (štítový múr) v jeho tesnej blízkosti pôsobí rušivo a vyžaduje zásah nielen z estetického a architektonického hľadiska, ale aj z hľadiska funkčného využívania oboch objektov.

Por. číslo	Popis, označenie	Pôvod
A55	Pohľad na Sz štítovú stenu Kina Úsmev s odtlačkom štítovej steny už zbúraného susedného objektu Dôstojníckeho kasína, patriaceho k príľahlým kasárňam. (Znalecký posudok č. 12-4/1984 vo veci sanácie štítovej steny budovy Kino Úsmev, Ing. Karol Lengyel, Stavoprojekt Košice, 1984)	Archív mesta Košice





56 Pohľad na severnú fasádu objektu ŽSR z terasy kina vo dvore.



57 Pohľad na dvorovú fasádu kina s nevhodne trasovaným potrubím VZT. Celý dvor aj s terasou pôsobí výrazne zanedbane.

58



Pohľad cez trávnatú plochu s vonkajším sedením na centrálnu plochu námestia. Výhľadu bráni prebujnená a nevhodná zeleň (kríky a ihličnaté stromy). Celý priestor okolia kina vyžaduje kompletnú regeneráciu.

Por. číslo	Popis, označenie	Pôvod
A59	Pozostatok stredovekého hradbového múru, pripojeného k Jv fasáde Kina Úsmev, dnes plní funkciu medziparcelačného múru č. parc. 680/2 a 681/3. Stav z r. 1976, dnes existuje iba severná časť, južná je asanovaná a nahradená bránou do dvora (viď. vyznačenie žltou).	Archív PÚ SR Zbierka negatívov Inv. č. neg. 76 451 foto: Motaj



Hradbový múr (kurtina) bol súčasťou vonkajšieho pásu opevnenia, pokračuje severným smerom, kde je pravdepodobne súčasťou východného obvodového múru Kina Úsmev.

60



Súčasný pohľad na situáciu po odbúraní časti hradby, ako aj vytvorení rampy pre vstup do dvora (výškový rozdiel predstavuje pôvodne zahĺbenú hradobnú priekopu).

61



Dtto pohľad z opačnej strany, z dvora. Plotom je vymedzený priestor dvora prislúchajúci ku kinu, s pavlačou a terasou, prekryté nevhodnou plechovou strieškou a VZT potrubím.

Priestor novostavieb obytných domov (Mlynská bašta) s fragmentmi opevnenia

62



Pohľad z parteru novostavby bytového domu smerom na námestie a do Kováčskej ulice. Rampa vstupu do garáže domu.

63



Pohľad na vnútroblokový priestor komplexu s fragmentami pôvodného opevnenia cez parter novostavby zasahujúcej nad prístupovú komunikáciu.

Vyznačený významný pohľad v interiéri, ozn. VPI 7 na zachované fragmenty opevnenia.

Por. číslo	Popis, označenie	Pôvod
A64	Pohľad na Sz štítovú stenu Kina Úsmev s odtlačkom štítovej steny už zbúraného susedného objektu Dôstojníckeho kasína, patriaceho k príslušným kasárňam, stav pred výstavbou bytového domu. Staršie teréne úpravy medzi priestorom laboratória a parkom pred kinom, ktoré delil parcelačný múr.	UHV MPR Košice – priestor Mlynskej bašty a Laboratória, N. Urbanová, Bratislava 2007
		

Por. číslo	Popis, označenie	Pôvod
A65	Máriin dvor – Sv nárožie budovy Laboratória, r. 1905, v pozadí Mlynská bašta (vnútorná Jv strana), 20. roky 20. stor.	(Zdroj: foto- ulic.appspot.com)
 		

66



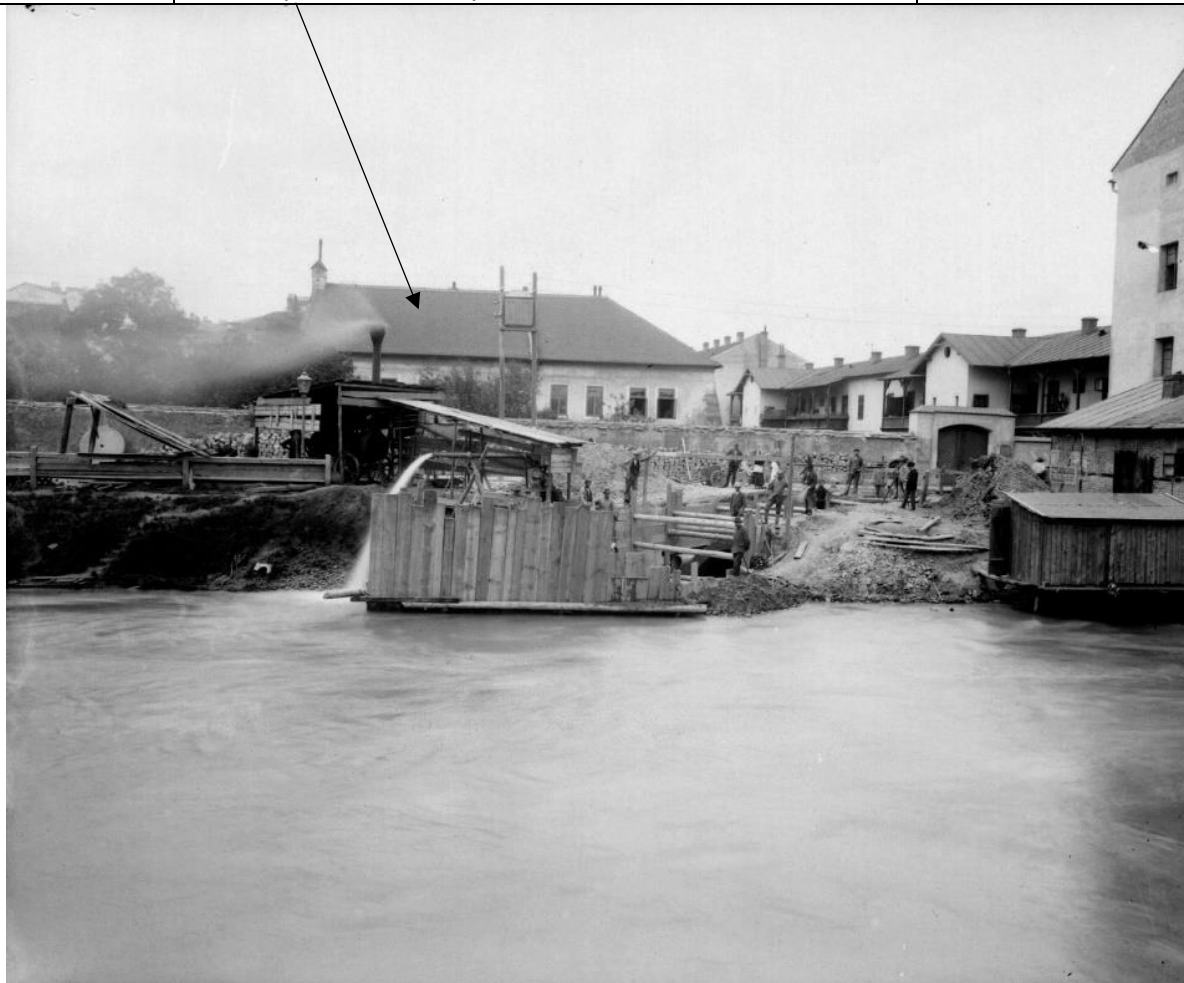
Čelná Jv fasáda objektu laboratória (prachárne), orientovaná do nádvorja, s prezentáciou staršieho kamenného portálu s nadsvetlíkom.

67



Pohľad na objekt bastiónu vo vnútri nádvorja obytnej novej zástavby s parkovacími miestami.

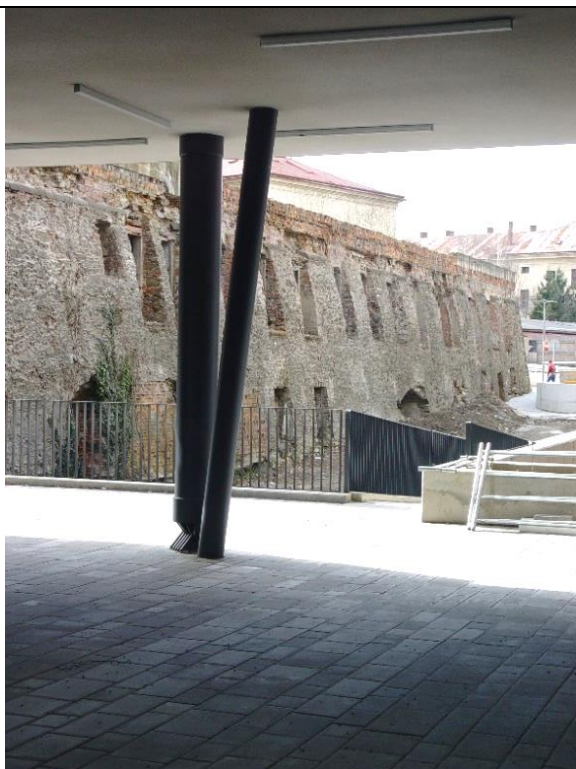
Por. číslo	Popis, označenie	Pôvod
A68	Výstavba vyústenia Račieho potoka pri bývalom mlyne Hungária, v popredí bývalý Mlynský náhon, na mieste ktorého bola vybudovaná Štefánikova ul., v pozadí severovýchodné líce Mlynského bastiónu), cca r. 1910-1912	VSM KE, Fond historickej a umeleckej fotografie Inv. č. VII.7361-0077



Por. číslo	Popis, označenie	Pôvod
A69	Pohľad na severné nárožie Mlynského bastiónu (Sv líce bastiónu sa zachovalo vo forme fragmentu), zač. 20. stor.	VSM KE, Fond historickej a umeleckej fotografie Inv. č. V.20-1
		

Por. číslo	Popis, označenie	Pôvod
A69.1	Kamenná tabuľa osadená na severovýchodnom krídle Mlynského bastiónu, sňatá za účelom reštaurovania (1983-1990), sa na pôv. miesto nevrátila	VSM KE, Fond historickej a umeleckej fotografie Inv. č. V.3
 Rodina veľkoobchodníka Moll-a v roku 1802 dokončila prestavbu Mlynského bastiónu na prvú košickú fabriku na kameninové nádoby, o čom svedčí veľkorozmerný kamenný reliéf, osadený na Sv krídle: „K(aiseerliche) K(önigliche) PRIV(ilegierte) CASCHAU ST(ein)GUTH FABR(ik). ANNO 1802.“ Preklad: „Cisárska a kráľovská privilegovaná košická kameninová továreň. V roku 1802“. (Pamiatkový výskum Mlynská bašta, Továrenská 1, Košice, J. Krcho-G. Kladek, Košice 2007-2008)		

Por. číslo	Popis, označenie	Pôvod
A70	Pohľad na severné nárožie Mlynského bastiónu (? stav pred obnovou v rokoch 1983-1990)	VSM KE, Fond historickej a umeleckej fotografie Inv. č. V.20-2



70 Pohľad cez parter novostavby bytového domu na Štefánikovej ulici na Sz priečelie Mlynského bastiónu. Zníženie terénu je pozostatkom hradobnej priekopy.



71 Pohľad na časť stredovekého hradbového múru, ktorý je súčasťou severného parcelačného múru kasární a pokračuje v suteréne parkoviska.

Kováčska ulica

Por. číslo	Popis, označenie	Pôvod
A72	Pohľad z juhu na severnú polovicu Kováčskej ulice, zač. 20. stor., v závere sa ulica zatáča severozápadným smerom.	Archív PÚ SR Zbierka pohľadníc



Kovács utca.

Celok – historická **kompozičná os č. 3**, súbežná s Hlavnou ulicou – vyzn. komp. os č. 2



72 Súčasný stav

Dtto – množstvo prízemných objektov východného domoradia je dnes už prestavaných/nadstavaných alebo nahradených novostavbou. Po asanácii severných domov na východnom domoradí tvorí záver ulice novostavba bytového domu z projektu "Mlynskej bašty".



A73 Detail

V severnom závere sa Kováčska ulica mierne zatáča smerom na Sz a ústila do kolmo sa napájajúceho Kasárenského námestia. Zošíkmenie zodpovedalo pôdorysu opevnenia.



73 Súčasný stav

Významný pohľad v interiéri, ozn. VPI 6.

Por. číslo	Popis, označenie	Pôvod
A74	Pohľad zo severu na východný záver Kováčskej ulice, tvorený kompaktnou radovou zástavbou meštianskych domov. Dnes je na mieste asanovaných domov rozšírené Kasárenské námestie a vedie ním dopravné prepojenie so Štefánikovou ulicou, 50. roky 20. stor.	(Zdroj: foto- ulic.appspot.c om)



Žltou prerušovanou čiarou vyznačená zástavba asanovaná v pol 60. rokov 20. stor.

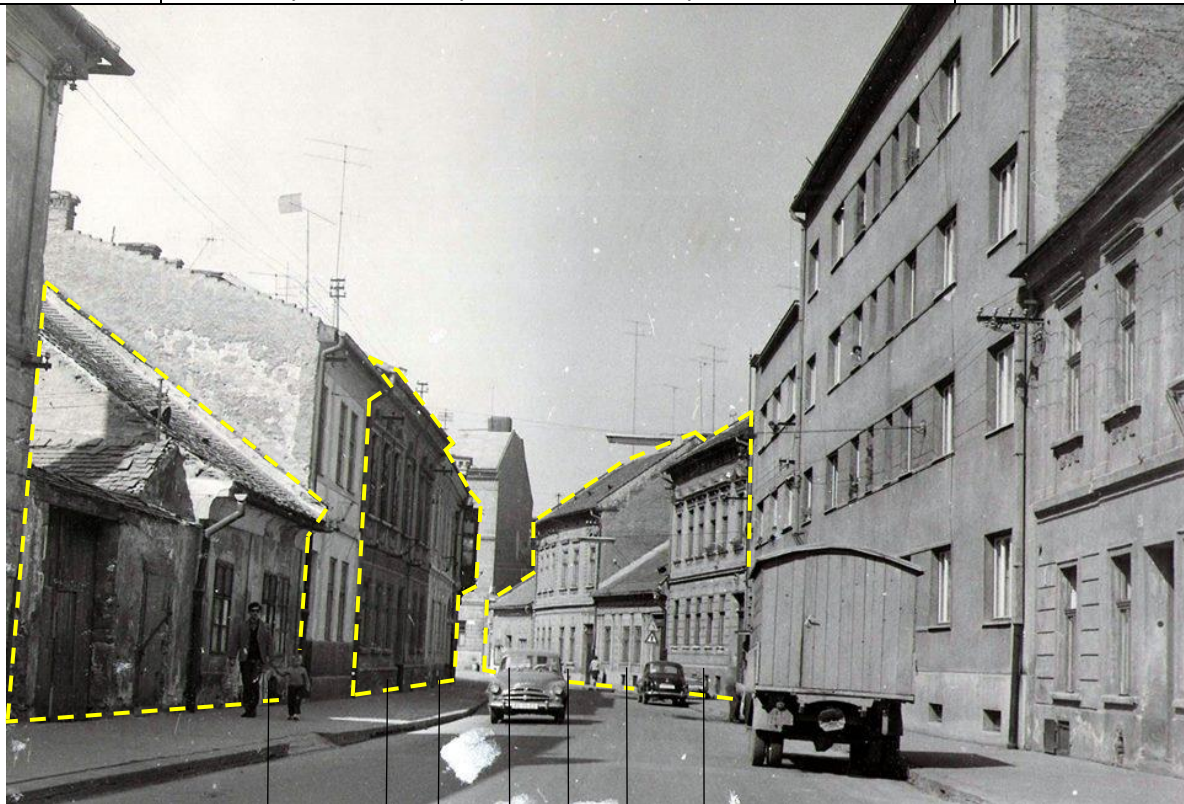
74

Súčasný stav –
obnažené štítové steny
domov po asanácii,
otočené do námestia.

Štítový múr
asanovaného domu
s nevhodnou
vekoplošnou reklamou.
Graffiti a opadaná
omietka domu č. 2 na
Kasárenskom námestí.



Por. číslo	Popis, označenie	Pôvod
A75	Pohľad z juhu na severný záver Kováčskej ulice, ktorá je po oboch stranách vymedzená kompaktnou radovou zástavbou neskôr asanovaných meštianskych domov, 50. roky 20. stor.	Súkromná zbierka



Asanované domy:

Kováčska ul. č.

58

62

64

91

89

87

85



75 Súčasný stav – po asanácii objektov po polovici 20. stor.

Významný pohľad v interiéri, ozn. VPI 6 – uličný pohľad

Por. číslo	Popis, označenie	Pôvod
A76	Pohľad na čelnú fasádu meštianskeho domu na Kováčskej ul. č. 62, k asanácii ktorého došlo pravdepodobne okolo roku 1978 vzhľadom k statickému narušeniu po asanácii susedných objektov, v pozadí OD Prior, máj 1976.	Archív PÚ SR Zbierka negatívov Inv. č. neg. 76 440 foto: Motaj



76 Súčasný stav – po asanácii ostala parcela nezastavaná, oplotená kovovým plotom s bránou, rušivé v historickej zástavbe ulice. Pôvodne objekty orientované do ulice nahradili nevhodné pohľady do obslužných dvorov so siluetou odbúraných krídel domov a pohľadov na zadné fasády domov z Hlavnej ulice + pohľad na fádnu fasádu Prioru.

Por. číslo	Popis, označenie	Pôvod
A77	Pohľad na bočnú (severnú) stenu meštianskeho domu na Kováčskej ul. č. 62, po odbúraní susedného domu č. 64.	Archív mesta Košice

Por. číslo	Popis, označenie	Pôvod
A78	Pohľad na bočnú (severnú) stenu meštianskeho domu na Kováčskej ul. č. 62, po odbúraní susedného domu č. 64.	Archív mesta Košice

Štítová stena domu č. 52 je prekrytá plachtou s imitáciou fasády.



prístupová rampa pre PRIOR

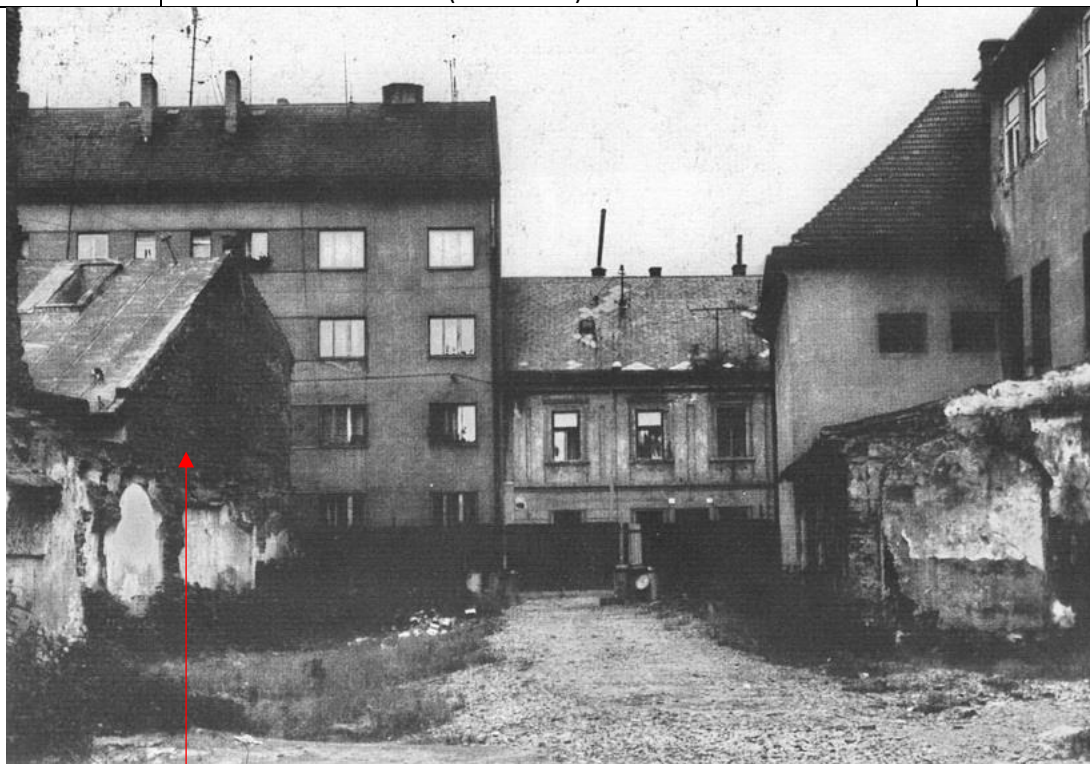
78 Súčasný pohľad na otvorené dvory po veľkoplošnej asanácii s plechovými plotmi, kontajnermi, otočené do námestia štítovými stenami dvorových krídel. V zadnej siluete veža kostola sv. Antona Paduánskeho.

Por. číslo	Popis, označenie	Pôvod
A79	Pohľad východný z Kováčskej ul. do dvorovej časti asanovaného domu č. 58 (dnes č. 50), 70. roky 20. st.	(Zdroj: foto- ulic.appspot.com)



79 Súčasný pohľad – Dtto, parcela je uzatvorená parcelačným múrom, avšak s plechovou bránou, rušivou v priestore Kováčskej ulice. Pôvodný objekt nahradil strom s prerastenou neudržiavanou korunou, ktorá zasahuje aj do pohľadu v interiéri ulice (ozn. VPI 5, 6), vid' foto č. 82.

Por. číslo	Popis, označenie	Pôvod
A80	Pohľad opačným smerom ako A79 , západný z dvorovej časti zbúraného domu č. 58 (dnes č. 50) smerom na Kováčsku ulicu	Súkromná zbierka



Jediný ponechaný dom z radovej zástavby č. 52.

81



Celkový súčasný pohľad na vyústenie Kováčskej ulice do Kasárenského námestia, vpravo vstup do dvora a na zásobovaciu rampu OD Prior, ako aj nezastavaná parcela na pozemku asanovaného domu č. 62.

Významný pohľad v interiéri, ozn. **VPI 5**.

82



Dtto ako predchádzajúci pohľad, ale so zameraním na východné domoradie Kováčskej ulice s dvojicou obytných domov (č. 71, 69), ktoré ho oproti zostávajúcej časti ulice svojou výškou výrazne presiahli.

Významný pohľad v interiéri, ozn. VPI 5.

83



Pohľad súčasný do preluky medzi OD Prior a posledným domom č. 52 z pôvodnej radovej zástavby, ktorý pôsobí ako narušená plocha v danom území. Taktiež aj osadenie reklám na zábradlie oddeľujúce chodník od cesty je v rozpore s platnými Zásadmi ochrany PR Košice.

Priestory vnútroblokov a dvorov

84



Súčasný pohľad na vnútorný dvor medzi bytovými domami z 50tych rokov 20. stor. (Kováčska č. 71 a Kasárenské nám. č. 2), ktorý je prístupný prejazdom v oboch domoch. Dvor je oddelený od susednej parcely parcelačným múrom v narušenom stave. Nevhodne priestorovo ako bariéra je osadená elektrická rozvodná skriňa, viď šípka.

85



Pohľad do dvora medzi bytovými domami (Kováčska č. 71 a Kasárenské nám. č. 2), prístupný prejazdom v oboch domoch oproti sebe. Dvor slúži na parkovanie vozidiel obyvateľov.

86



Vstup z Kasárenského nám. na dve úrovne dvorov – za objektom CIÚ (Kasárenské nám. č. 4) a dvora za objektmi z Kováčskej ulice.

87



Pohľad na vstup, viď. vyššie, v úrovni parteru obytného domu (Kasárenské nám. č. 2). Narušená fasáda domu a neudržiavaná zelená trávnatá plocha v mieste výjazdu áut z dvora – z prejazdu do dvora domu.